

המועצה הישראלית לתרבות ואמנות

The Israeli Council of Culture and Art

22-10-2015

פרוטוקול ישיבת המועצה הישראלית לתרבות מיום 22.10.2015

משתתפים

חברי המועצה: ד"ר חיים פרלוק – יו"ר, עלמו אישטה, אהרון בן צבי, אבנר בר חמא, ד"ר יעל גרינוולד, ד"ר הילה דוד, תאולה דיבסי, חגי ליניק, אברהם נתן, חוה פנתס כהן, יאנינה קודליק, ששה קליין, יוסי רונן, דביר בנדק, סימה כהן, פרופ' יהודה סקורניק

חברי מועצה שנעדרו: גיודי אברמוביץ, משה איבגי, נאהד בשיר, הודא חייר, דני פסלר, ד"ר דרור אידר, אבי גיל, ד"ר עפרה מצוב כהן, ד"ר לימור שריר

עובדי משרד התרבות והספורט שנכחו: קרן כרמל, נאוה קנדיל, בטי דן, רעיה זימרן, דונה גובי, ענת גיני, מיכל שדות, מזל סיימון, נתנאלה בן חיים

שרת התרבות והספורט, ח"כ מירי רגב
מנכ"ל משרד תרבות והספורט, יוסי שרעבי

הדיון

דברי פתיחה ד"ר חיים פרלוק

היום אני מנהל ישיבת מועצה אחרונה בקדנציה הנוכחית, ואני מסיים את תפקידי כיו"ר המועצה לתרבות ואמנות.
אנו נמצאים בהיכל העצמאות, הבית שהוכרזה בו מדינת ישראל. הישיבה היום היא חגיגית – אנו מארחים את כבוד שרת התרבות והספורט, חברת הכנסת מירי רגב. תודות לחזי צביאל, מנכ"ל המוזיאון, על האירוח הלבבי של חברי המועצה, על ההכנות ועל הארגון לקראת הישיבה.

א. החלטות ישיבת המועצה בהצעות המונחות על שולחנה

התקבלו פה אחד חמש החלטות:

1. החלטה בדבר אישור פרוטוקול הישיבה הקודמת:

- המועצה מאשרת פה אחד את פרוטוקול הישיבה הקודמת.

2. החלטה בדבר התקבלותם של חברים חדשים למדורים:

ג'ורג' אסקנדר, [REDACTED] – המדור לתרבות ערבית.

- המועצה מאשרת פה אחד את התקבלותם של חמשת החברים החדשים למדורים.

3. החלטה בדבר חילופי תפקיד, יו"ר מדור פרינג':

- עם סיום קדנציית כהונתו, נפרד ד"ר חיים פרלוק גם מתפקיד יו"ר מדור פרינג'. מציע למנות תחתיו לתפקיד זה את חבר המועצה דביר בנדק, הפעיל במדור.
- המועצה מאשרת פה אחד את מינויו של דביר בנדק ליו"ר מדור פרינג'.

המועצה הישראלית לתרבות ואמנות

The Israeli Council of Culture and Art

4. החלטה בדבר אישור שינוי בתחום מבחני התמיכה בתרבות בפריפריה (התיקון המכליל את מוסדות העוגן של התרבות הערבית בתקנת הפריפריה):

- המועצה מאשרת פה אחד את השינוי המוצע.

5. החלטה בדבר אישור שינוי שמו של מדור אמנות פלסטית למדור לאמנות פלסטית וחזותית:

- המועצה מאשרת פה אחד את שינוי השם.

ב. דבר שרת התרבות והספורט, ח"כ מירי רגב

הקדמה

המועצה הישראלית לתרבות ואמנות במשרד היא אחת המועצות החשובות ביותר בשבילי ובשביל קביעת מדיניות המשרד. מתחילת דרכי כשרה, הייתם עדים לסערות סביב כניסת תפקיד. משרד התרבות הוא אחד המשרדים החברתיים, היכולים להשפיע ולעצב רב-תרבותיות בחברה הישראלית. הבאנו את התרבות לכותרות, וטוב שכך. כולם מדברים תרבות.

✓ **נושא הקריטריונים:** עם כניסתי לתפקיד, החלטתי להוביל את תהליך שינוי הקריטריונים. ביצענו דיונים עם מוסדות: "שולחנות עגולים". יש מוסדות שבמשך שנים רבות מקבלים תמיכה ללא מאמץ רב. אנחנו רוצים לחזק גם את הפריפריה, לתת תמיכה ולפתח גופים נוספים, בני קהילות שונות. נפגשתי עם מוסדות בתחומי המוזיקה, התיאטרון, התרבות בקהילה, התרבות הערבית. צריך ליצור קריטריונים חדשים שמנגישים את התרבות גם לפריפריה החברתית. ליזום מיזוג מוסדות, להמשיך ולתמוך במוסדות תרבות במרכז אשר אכן עושים עבודה טובה, אבל עם זאת צריך לאזן את התמיכות, לתת אפשרות שווה. לדוגמה, בתחום המוזיקה – כל סוגי המוזיקה; בתיאטרון – גם תיאטראות שוליים קטנים. כלומר, לתת ביטוי לשוני ולרב-גוניות. אני רואה את המועצה כזרוע של המשרד בשטח. תיפגשו עם מוסדות, תביאו אלינו לדיון את הבעיות שלהם.

✓ **חברים חדשים:** ברצוני גם להביא חברים חדשים למועצה. שלחנו להיוועצות שלושה שמות חדשים:

✓ **קצובת כהונה של מנהלי מוסדות:** ניהול מוסד תרבות לא שונה מניהול של כל מוסד מסוג אחר. צריך להסדיר את נושא תקופות הכהונה. נבחן את התהליכים, נשנה מה שלא טוב, נצא מהמסגרת החשיבתית, ונשמר את הטוב והנכון.

✓ **קריטריוני איכות לתרבות:** תפקידנו כרגולטור לתמרץ, לא לקבוע מה טוב, ומה פחות טוב. לתמוך ברב-תרבותיות, ובמה שהקהל אוהב. המועצה תיעץ למשרד. מפרסם קול קורא, הוא עובר להיוועצות גם עם הציבור. מה הקהילה רוצה לראות? במה מעוניינים הצעירים?

✓ **הקשר עם הרשויות המקומיות:** נעמוד לרשות מוסדות התרבות באמצעות ראשי ערים. כיום אנחנו יוצאים לשטח ומבקרים בערים – ביקרנו במגדל העמק, ביקרנו בנצרת ובערים נוספות. אתם מוזמנים להצטרף לסיורים אלו ולהיפגש עם נציגי המוסדות. ראשי ערים כבר הבינו שהם נמדדים במדדים של הנגשת התרבות בערים.

המועצה הישראלית לתרבות ואמנות

The Israeli Council of Culture and Art

אנחנו הולכים להגדיל את תקציבים של תרבות בקהילה, מיזמים משותפים, פסטיבלים.

✓ **אירועים יזומים:** אירועי "לא לדאגוסט" הצליחו מאוד להערכתנו, והערים שזכו בפרויקט שמחו על ההזדמנות לארגן אירועי תרבות וספורט בעירם. החשיבות הערכית המרכזית של "לא לדאגוסט" נגזרת כמובן מחקשר למניעת התנהגויות סיכון של בני נוער, כשהמניע ברור – לייצר אטרקציות לבני הנוער, שנמשכים למגרשי ספורט ולמופעים, גם כאמצעי להרחיק אותו מהתנהגויות שליליות, מסמים וכו'. אנו גאים ביכולת שלנו להגיע אליהם ולתת.

✓ **קשרי חוץ:** הייתה לי פגישה מוצלחת עם שרת התרבות של גרמניה. יש מה ללמוד מהם. גרמניה ידועה בחשיבות הרבה שהיא מייחסת לתרבות, ולכן נפגשתי גם עם שר התיירות ודנו יחד בדרכים מתאימות לעודד תיירים להגיע לישראל. הפסטיבלים, תיאטראות הרחוב ועוד הם אטרקציות תיירותיות, ומעבר להנאה לציבור הרחב הם מהווים מוקד משיכה תיירותי לארצנו.

✓ אני רוצה להודות ליו"ר המועצה היוצא, ד"ר חיים פרלוק, שהיה במשך עשור שלם מסור, מקצוען, מכיל, מקדם, מניע תהליכים, מגשים חלומות, משפיע על התרבות הישראלית. רוב תודות על השקעתך, ועל שעות עבודה אינסופיות. זה לא ברור מאליו, לא בתשלום – זה בא מהלב. עוד נרצה לראותך בתפקידים אחרים במשרד.

ג. דיון

ד"ר חיים פרלוק

אני מודה לשרה על הצגת המדיניות ועל המילים החמות. 12 מדורים עובדים יום ולילה – מבקרים בשטח, נפגשים עם מוסדות, צופים בעשייתם, מביאים את דעתם. חברי מדורים נתמכים על ידי מנהלי המחלקות. העבודה המשותפת מניבה פירות רבים ומשובחים. כשהתחלתי את תפקידי – לא היו קריטריונים כלל. זה יצר מצב של חוסר שקיפות ואי-שוויוניות. אנו ממשיכים לעבוד על שינוי קריטריונים ותבחינים, כי מדובר בכלי שיש לעדכן בהתמדה, בהתאם לטיבם הדינמי של תחומי התרבות והאמנות. בהמשך לישיבה היום, יגיעו גופי תרבות לדווח על פרויקטים שביצעו בפריפריה, כי נדרש ליצור גרעיני תרבות בפריפריה ולתמוך, וכן כי צריך למצוא תמהיל נכון – אין סיבה שכולם ירצו להיות בתל אביב.

קיים אי-דיוק בדברי השרה, בהתייחסותה להגדרת התרבות. כמו שיש ספורט הישגי, כך גם אמנות – יש פחות-טובה ויותר-טובה. לא הקהל קובע את הטעם האמנותי. ולא רק בארץ מרכז התרבות והאמנות הוא המרכז הגיאוגרפי. כולם נמשכים למרכז מהשוליים, בכל העולם.

כיום הגדרת התרבות נקבעת על ידי קריטריונים – כמה נקודות צברת. אני מציע שיירשם בקריטריונים שכל מוסד גדול יאמץ עיר קטנה ויתמוך בה ליצירת גרעין תרבות. וגם כל ראש עירייה יקבע אצלו מועצה לתרבות, והתקציב יועבר למועצות התרבות של הרשויות המקומיות. אנחנו נתמוך בהן וננתב אותן. בנוסף, מציע לפעול להגברת הפיקוח על העמותות בנושא ניצול התקציב ואמינות הדיווחים עפ"י החוק.

המועצה הישראלית לתרבות ואמנות

The Israeli Council of Culture and Art

אני שמחה שכיום הכיוון הוא "תרבות בקהילה". אסור לשחרר אף ראש עיר מאחריות. כל ראש עיר צריך לפעול מתוך הכרה בחשיבות של התרבות לעיר שלו. וצריך לפקח על הכסף שניתן לעירייה, כדי שלא ילך לסגירת מצוקות אחרות שלא קשורות לתרבות.

קיימת בעיה בקריטריונים, וצריך לשנות אותם. למשל, על מנת לקבל תמיכה מוסד צריך להתקיים שנתיים לפחות. איך הקריטריון הזה מאפשר לתמוך במוסדות חדשים שנוצרים ומתהווים? עובדי המשרד משקיעים שעות מרובות ועבודה מאומצת, אך לא מספיקים לבצע את כל המטלות. צריך לתגבר כוח אדם.

מדור קיים בשביל לעזור למשרד ולייעץ בהתאם לנושאים. לכן, לפני שמחלקים תקציבים, צריך להגיע למדור חומר גולמי העונה לשאלה מה הולכים לעשות עם הכסף. אני אסביר: יום העצמאות, למשל. ראשי ערים מביאים אמנים מקומיים, ואנחנו עלולים להיחפך לחותמת גומי ולמקור כספים, במקום לטפח וליצור אמנות ותרבות.

צריך לחזק את תפקידו של המדור בעיני הציבור על מנת ליצור דו-שיח בין אמנים לבין המדור והמועצה.

תפקידו של המשרד להגדיר מדיניות וליצור צורך בתרבות, להנחות את הציבור ולהציב בפניו אפשרויות. אמנות ותרבות לא חייבות להיות פופוליסטיות, מטרתנו ללמד ולעצב את טעם האוכלוסייה.

(א) אני לא מסכימה עם המושגים "פריפריה" ו"מרכז". אינטליגנציה מפוזרת בצורה שווה! במרכז קיימים יותר מקומות שאמן יכול להתפתח בהם, לכן כולם נמשכים למרכז; (ב) מדינה צריכה לדאוג לייצוא של התרבות שלה. למשל, לעודד את הוצאת הספר העברי אל מחוץ למדינה, לתרגם ספרים וסרטים לשפות זרות, ולהפך. גם שפות "קטנות", יוונית למשל, זוכות לתמיכה רבה על ידי מדינתם. דרך ספר לומדים את התרבות; (ג) תרבות לא נמדדת בכמות הקהל שמגיע. יש בעיה בקריטריוני מדידת התמיכה הכמותיים, שמודדים איכות לפי כמות קהל; (ד) מציעה לייסד מפעל להענקת פרס למתרגמים מעברית לערבית ומערבית לעברית. מציעה שהפרס ייקרא ע"ש נעים ערידי ז"ל, מתורגמן, סופר ומשורר.

מנכ"ל משרד התרבות והספורט, יוסי שרעבי

אני במקור ירושלמי. בהיותי מנהל שכונות, סמנכ"ל פנאי של העירייה, פיתחתי לא מעט מודלים לטיפוח תרבות בקהילה. עסקתי בהרבה היבטים של התרבות. ההיבט המרכזי כיום – תהליכים של התחדשות.

- ✓ שינוי בקריטריונים: אחת המטרות של השינוי בקריטריונים היא הסרת חסמים. בהקשר זה, בימים אלה, לדוגמה, מנוהל פיילוט לתמיכה בגופים בני פחות משנתיים.
- ✓ רשויות מקומיות: הפערים בין רשויות מקומיות בישראל הם דרמטיים, וערים נמצאות בתחרות זו מול זו. המשרד צריך להיות רגיש, לסייע לערים לפתח תרבות בהתחשב בשוני ביניהן ובייחודיות המקום ובמגוון האוכלוסייה שלו. יש הרבה גופים, והמשרד לא יספיק לבקר בכל אחד מהם. קיימת יוזמה להגדיל את מספר הצופים במסגרת התצפיות בפעילות, בשיתוף עם פורום מוסדות תרבות שפיתח תוכנית בנושא זה.

המועצה הישראלית לתרבות ואמנות

The Israeli Council of Culture and Art

- ✓ **המועצות כ"חיישן" של המשרד:** אתם קשורים לשטח, ותרגישו מהר יותר אם אנחנו עושים את הדברים כראוי. שר נכנס לתפקיד וזמנו קצוב. הוא רוצה לשנות ולהשפיע, לכך אולי לפעמים אתם מרגישים שעוקפים אתכם, אבל זה לא נכון, כי המשרד מעריך ומעוניין בשיתוף פעולה איתכם, אתם הגורם לשינוי. הפורום הזה צריך להיות דומיננטי ושותף. יחד נקים ועדת היגוי משותפת.
- ✓ **לא הכרתי את חיים פרלוק לפני כן.** בתקופת ההיכרות הקצרה בינינו מצאתי בו אדם מדהים – במחויבות, במסירות, בהשקעת זמנו היקר. תודה על תמיכתך, ומקווה לשיתוף פעולה בהמשך, בתפקידים נוספים.

ד"ר חיים פרלוק: אני מאחל למנכ"ל יוסי שרעבי שנים רבות של עשייה ופעילות פורה ומודה על הברכות המרגשות והלבביות.

מצגת: "בניית גרעיני תרבות בפריפריה על ידי גופי תרבות גדולים"

המציגות:

- דינה אלדור, מנכ"לית להקת המחול בת-שבע
- אורית פוגל, מנכ"לית סימפונט רעננה
- מצורפת מצגת.

ד. דברי סיכום

ד"ר חיים פרלוק

אני סבור שמירי, כשרת התרבות, תביא תקציבים נוספים בהמשך כהונתה. שר האוצר תומך בה. היא הצליחה להגדיל את תקציב התרבות השנה, והולכת להגדיל מזדרגה בשנת 2016. השרה הקודמת, לימור לבנת, הביאה מנה, מירי הביאה מנה ותביא בעתיד. אני מאמין בכישוריה להתנהל מול המדורים, בהתחשב בשוני ביניהם, ואני מאמין בתבונתה לשמור על עצמאות המועצה, כגוף בלתי תלוי, שאינו כפוף למשרד. יגאל עמדי, היו"ר החדש המוצע – איש ראוי ונבון. יש עתיד מדהים יחד – למועצה, לשרה ולמשרד. צריך ללכת בכיוון הנכון ולעשות עבודה נהדרת!

רשמה: פולינה מיסרנקו

העתק: מירי רגב – שרת התרבות והספורט
מר יוסי שרעבי – מנכ"ל משרד התרבות והספורט
עו"ד הדס פרבר – היועצת המשפטית של משרד התרבות והספורט
מנהלי המחלקות במינהל התרבות